

Baggrundsnotat til introduktion af unge på uddannelseshjælp i Jobcenter Varde

Varde Kommune arbejder med en målsætning om at Alle Unge skal Med. Målsætningen dækker over en optik, hvor vi i fællesskab på tværs af kommunale afdelinger og politiske udvalg arbejder med at understøtte unge i at gennemføre uddannelse og job. I denne målsætning er der også en opgave i at forebygge at unge overhovedet kommer på offentlig forsørgelse samt støtte unge på offentlig forsørgelse i at blive selvforsørgende.

Baggrundsnotatet omhandler de unge, som Jobcenter Varde er i berøring med – unge på uddannelseshjælp. Notatet indeholder en målgruppebeskrivelse, lovgivning, indsatser, effekter og udviklingsperspektiver.

Notatet kan anvendes som baggrund for en drøftelse af unge på uddannelseshjælp i Jobcenter Varde.

Ungemålgrupper

Unge på uddannelseshjælp inddeles i to hovedmålgrupper.

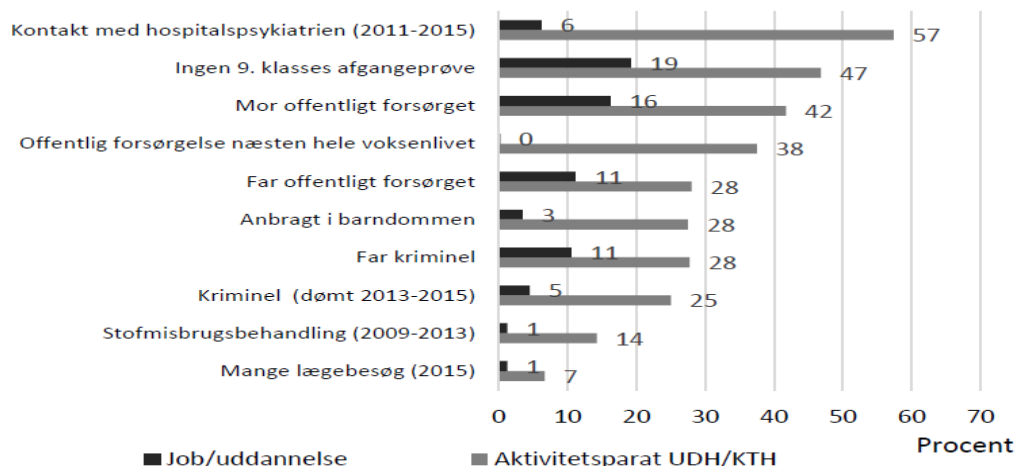
Målgrupper	Definition	Gennemsnit fuldtidspersoner 2017	Gennemsnit fuldtidspersoner 2016
Uddannelsesparate	Den unge vil med den rette indsats være i stand til at gå i ordinær uddannelse indenfor 52 uger	184 (fald på 7)	191
Åbenlyse uddannelsesparate	Uddannelsesparate, hvor det vurderes at den unge kan starte direkte i uddannelse visiteres åbenlyse uddannelsesparate	12	11
Aktivitetsparate	Den unge kan ikke starte ordinær uddannelse indenfor 52 uger	212 (stigning på 3)	209

Målgruppernes kompleksitetsgrad

Stigende kompleksitet

Åbenlys uddannelsesparat – uddannelsesparat – aktivitetsparat

Sagens kompleksitetsgrad er udtrykt i målgruppevurderingen. En åbenlys uddannelsesparat vil straks kunne gå i uddannelse eller arbejde. I den anden ende af skalaen er de aktivitetsparate med multiple udfordringer. KLS sektorbeskrivelse fra februar 2017 viser de landsdækkende karakteristika for de aktivitetsparate unge på uddannelseshjælp sammenlignet med en køns- og alderssvarende gruppe af personer i job og uddannelse.

Definitioner på figuren: Offentlig forsørgede næsten hele voksenlivet = offentlig forsørgede i minimum 80 % af tiden fra personens 18 års fødselsdag. Mor / far offentligt forsørgede = offentlig forsørgelse i minimum 80 % af tiden, mens personen var 17 år. Mange lægebesøg = minimum 24 lægekontakter med egen læge i 2015. Far kriminel = alle sanktioner ifm. straffelov, våbenlov og lov om euforiserende stoffer mens barnet var 0-17 år. (Kilde: KL sektorbeskrivelse, februar 2017)

Figuren viser at næsten 60 % af de aktivitetsparate unge har haft kontakt til psykiatrien. Det er næsten ti gange mere end unge i uddannelse og beskæftigelse. Næsten halvdelen af de unge aktivitetsparate har ikke en afgangseksamen fra 9. kl. i dansk og matematik. Andelen af unge, som har været anbragt udenfor hjemmet eller er dømt for kriminalitet er også højere end hos unge i job og beskæftigelse. KL er forespurgt om muligheden for at isolere Varde data, men det har ikke været muligt. De landsdækkende data er sandsynligvis overførbare til Varde.

Desuden viser lokale Varde data at blandt de 212 aktivitetsparate unge er 37 aktive i særlig tilrettelagt uddannelse (STU) og 18 har afsluttet STU og fortsat på uddannelseshjælp (fra den 01.01.16). 19 af de aktivitetsparate er fritaget fra aktivitet på grund af anden relevant indsats, fx misbrugsbehandling, retspsykiatri mv. Kun 5 blandt de uddannelsesparate er fritaget fra aktivitet.

Afslutningsårsagerne fra januar til november 2017 fordelt på henholdsvis uddannelsesparate og aktivitetsparate viser at flere uddannelsesparate end aktivitetsparate unge afsluttes til uddannelse og arbejde. 49 % blandt de uddannelsesparate afsluttes til uddannelse og job. 23 % afsluttes til uddannelse og job blandt de aktivitetsparate. 39 % af de aktivitetsparate og 21 % af de uddannelsesparate flytter eller responderer ikke på henvendelser fra jobcentret.

TOP 5 over afslutningsårsag for uddannelsesparate i alt 357 i 2017		TOP 5 over afslutningsårsag for aktivitetsparate i alt 113 i 2017	
Afslutningsårsag jan.-nov. 2017	Afsluttede personer i %	Afslutningsårsag jan.-nov.2017	Afsluttede personer i %
Ordinær uddannelse	31 % (111 personer)	Målgruppeskift	35 % (39 personer)
Ordinært arbejde	18 % (65)	Flyttet	32 % (28)
Manglende reaktion, medvirken, rådighed	13 % (48)	Ordinær uddannelse	12 % (13)
Målgruppeskift	11 % (41)	Ordinær arbejde	11 % (12)
Flyttet	9 % (32)	Manglende reaktion, medvirken, rådighed	7 % (8)

Tilbagefaldsgraden for de uddannelsesparate er 20 % januar 2018 sammenlignet med 22,7 % januar 2017. Tilbagefaldsgraden for de aktivitetsparate er 14 % januar 2018 sammenlignet med 8,2 % januar 2017. Igennem 2017 har vi arbejdet med en hyppigere opfølgning i forhold til hvad lovgivningen foreskriver. De foreløbige erfaringer peger i retning af at de uddannelsesparate responderer på de øgede krav, og dermed giver en lavere tilbagefaldsgrad, hvorimod en højere tilbagefaldsgrad for de aktivitetsparate kan være udtryk for at de har sværere ved at imødekomme den hyppigere opfølgning (flere flytter og responderer ikke på jobcentrets henvendelser).

Gennemsnitlig varighed for en uddannelsesparat ung er 38 uger og 98 uger for en aktivitetsparat ung (9. januar 2018).

Til- og afgang på uddannelses- og aktivitetsparate sager

Startede / sluttede uddannelsesparate sager i Jobcenter jan. til dec. 2016 / 2017		
Startede sager	Januar – dec. 2016	Januar – dec. 2017
	417	385
Sluttede sager	Januar – dec. 2016	Januar – dec. 2017
	458	393

Både i 2016 og 2017 afslutter vi flere uddannelsesparate sager end Jobcentret åbner.

Startede / sluttede aktivitetsparate sager i Jobcenter januar til dec. 2016 / 2017		
Startede sager	Januar – dec. 2016	Januar – dec. 2017
	151	96
Sluttede sager	Januar – dec. 2016	Januar – dec. 2017
	131	120

I 2016 afslutter vi færre aktivitetsparate sager end vi starter. I 2017 afslutter vi flere aktivitetsparate sager end vi starter op. Det skal dog ses i lyset af at vi i 2017 visiterer færre aktivitetsparate end i 2016.

Lovgivning

Lovgivningen foreskriver 3 samtaler indenfor de første tre måneder for både de uddannelsesparate og aktivitetsparate. Herefter skal uddannelsesparate kun tilbydes samtaler efter behov, hvor de aktivitetsparate skal have samtaler minimum hver 2. måned. I praksis har vi en tættere opfølgning, da relationen til rådgiver er afgørende for at sikre en holdbar tilknytning til uddannelsessystemet.

Ungemålgruppen skal kontinuerligt i tilbud. I praksis melder tilbuddene typisk retur til rådgiver i forhold til den unges fremmøde og progression 1-4 gange om måneden. Der er således mulighed for løbende at følge den unge tæt. Bemærk at de åbenlyse uddannelsesparate ikke skal tilbydes rådgiversamtaler, kun nytteindsats.

Uddannelsesparate	
Samtaler	Tilbud
3 samtaler indenfor de første 3 måneder. Herefter samtaler efter behov	Minimum 14 dages tilbud minimum hver 4. uge. Kontinuerligt i tilbud

Aktivitetsparate	
Samtaler	Tilbud
3 samtaler indenfor de første 3 måneder. Herefter samtale hver 8. uge	Minimum 14 dages tilbud minimum hver 4. uge. Kontinuerligt i tilbud

Indsatser for unge på uddannelseshjælp

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har i juni 2017 udgivet en vejledning til jobcentrene om "Den gode ungeindsats i jobcentrene". Vejledningen har fokus på hvilke indsatser, der virker for hvilke målgrupper.

Styrelsen anbefaler at de uddannelsesparate især skal tilbydes brobygning og uddannelses- og fastholdelsesmentor. For de aktivitetsparate unge er indsatser på ordinære arbejdspladser effektive trædesten på vejen mod uddannelse. De virksomhedsrettede indsatser skal ske i kombination med mentorstøtte og sundhedstilbud. Timetal og arbejdsopgaver skal tilpasses den unges situation.

I videst mulig omfang forsøger Jobcenter Varde at læne sig op af styrelsens anbefalinger.

Indsatser til uddannelsesparate og aktivitetsparate unge listes i nedenstående. Bemærk at effekten kan variere afhængig af hvornår på året målingen foretages, fx tidspunkt for uddannelsesstart.

Indsatser til uddannelsesparate unge i Varde Kommune:

Indsats	Effekt 1. januar 2017
Nytteindsats (åbenlyse)	60 %
På Vej i uddannelse (Campus, Varde)	31 %
Brobygning til Erhvervsuddannelse (Rybners og SOSU skolen)	50 %
Ung på Vej (privat aktør Next Choice)	67 %
Uddannelsesmentor	52 % (parallelindsats)
Coachende samtaler	38 % (parallelindsats)
Virksomhedspraktik	Virksomhedspraktik til uddannelsesparate måles ikke separat – 36 % på alle jobcentrets målgrupper

Indsatser til aktivitetsparate unge i Varde Kommune:

Indsats	Effekt
Virksomhedspraktik	Virksomhedspraktik til aktivitetsparate måles ikke separat – 36 % på alle jobcentrets målgrupper

Virksomhedscentre (40 pladser i alt)	Effekten af virksomhedscentre måles ikke separat
Ungekompasset (privat aktør A2b) individuel forløb med vejledning og virksomhedspraktik	33 %
Lysluden (socialøkonomisk virksomhed)	8 % (ansat i fleksjob)
Mentor gennem Bo-støtten	17 % (parallelindsats)
Diverse sundhedstilbud i samarbejde med Center for Sundhedsfremme og Varde Fysioterapi –varmtvandssvømning, onsdagsmotion og træning	Parallelstøttende indsats. Effekt måles ikke separat.

Udviklingstiltag for unge på uddannelseshjælp i Jobcenter Varde

Omfanget, diversiteten og karakteren af de unges udfordringer indikerer at der er behov for en tidlig, tværgående indsats i kommunen. Derfor arbejder Jobcenter Varde tæt sammen med interne og eksterne parter om en mere sammenhængende ungeindsats for de udsatte unge. Her kan bl.a. nævnes:

Tværgående Ungeindsats

Matrix-samarbejde mellem Jobcenter, Børn og Familie om fælles sager i alderen 16-23 år. Opstart 1. januar 2017. Børn og Familie har 100 løbende sager med ind i samarbejdet, og Jobcentret har 100 ungesager med – 2/3 uddannelsesparate og 1/3 aktivitetsparate. Rådgiver har også opgaven som mentor og virksomhedskonsulent. Et vigtigt fokuspunkt er at arbejde med den unge inden det 18. år med henblik på at forebygge at den unge ender på offentlig forsørgelse. De foreløbige erfaringer fra Tværgående Ungeindsats er positive. Qua medarbejderne får et større kendskab til hinandens fagområder er der mulighed for at arbejde mere helhedsorienteret med de udsatte unge. Det skaber mere holdbare planer og færre i gruppen af uddannelsesparate unge vender retur på offentlig forsørgelse. Med afsæt i de positive erfaringer har Jobcenter Varde valgt pr. 1. december 2017 at udbrede arbejdsmetoderne fra Tværgående Ungeindsats til alle ungesager på uddannelseshjælp op til 29 år.

Bedre Veje til Uddannelse og Job

I regi af reformudspil Bedre Veje til Uddannelse og Job arbejder Jobcenter, Børn og Familie, udskolingsskoler, produktionsskole, Pro Varde og Ungdomsskolen om at udvikle en mere sammenhængende, kommunal ungeindsats, fx kvalificering af vejledning til unge i alderen 15-25 år, større fokus på EUD uddannelserne i udskolingen, større fokus på tværgående opgaveløsning i skolernes koordineringsmøder, kommunal kontaktperson fra 8. kl. og op til det 25. år for udsatte børn og unge.

Parallelt med at skabe en sammenhængende kommunal ungeindsats, skal en ny Forberedende Grunduddannelse (FGU) udvikles for de unge, som ikke går den direkte vej igennem uddannelsessystemet (15-25 år). Den nye FGU skal erstatte Produktionsskolen, Erhvervsgrunduddannelsen, Kombinerede Ungdomsuddannelse, Forberedende Voksen Undervisning, Almen Voksen Undervisning og Ordblinde Undervisning for unge under 25 år. FGUen skal indeholde 3 nye spor: almenlinje (faglig opkvalificering), produktionslinje (værksted + undervisning i almene kompetencer) og erhvervslinje (skolepraktik + undervisning). Forventet opstart august 2019.

Fremskudt trivselsberedskab på erhvervsuddannelserne

Jobcenter Varde og Rybners har arbejdet med en projekt-ide i forhold til at ansøge om EU Socialfondsmidler gennem Vækstforum til et fremskudt trivselsberedskab på Rybners for elever

bosat i Varde Kommune. Beredskabet skal sikre at unge i mistrivsel fastholdes i uddannelse parallelt med at de får støtte fra erhvervsskolen. Hensigten er at forebygge at de enten kommer på offentlig forsørgelse eller vender retur på offentlig forsørgelse. Vækstforum har foreslået at projektideen breddes ud i en større kreds af erhvervsskoler og kommuner. Flere erhvervsuddannelser og kommuner har tilkendegivet ønske om deltagelse, fx Svendborg Erhvervsskole, Business College Syd, Varde Handelsskole, Haderslev Handelsskole, IBC og Tønder Handelsskole. Ansøgningsfrist 1. marts 2018.

Lær at tackle angst og depression kurser for unge

Center For Sundhedsfremme, Jobcenter Varde og Børn og Familie er bevilliget midler fra Komiteen for Sundhedsoplysning til kurser i 2018 til unge med angst og depression i alderen 15 til 25 år. Center for Sundhedsfremme forestår kurserne, mens Jobcenter og Børn og Familie rekrutterer målgruppen.

Jobbro til Uddannelse

Jobbro til Uddannelse er et kontrolleret forsøg under styrelsen med fokus på at nedbringe bestanden af udsatte unge på offentlig forsørgelse. Jobcenter Varde har budt ind på at deltage i forsøget. Forsøget kører i perioden 01.01.2018-31.03.2020. De udsatte unge på offentlig forsørgelse udtrækkes tilfældigt. Jobcenter Varde har 110 med i henholdsvis deltagergruppe og kontrolgruppe. Kommunens indsats forlægges til Social og Sundhedsskolen. Dvs. rådgivere fra Jobcenter, Social og Handicap og Børn og Familie får arbejdsplads på skolen. Social og Sundhedsskolen har ansvar for at forestå undervisning, løse mentor og virksomhedskonsulentopgaver.

Relationel koordinering

Med henblik på at sikre en sammenhæng i de sager, som er repræsenterede i flere afdelinger, arbejder Jobcenter Varde, Social og Handicap og Børn og Familie med metoden relationel koordinering. Relationel koordinering anvendes i de sager, hvor der er en gensidig afhængighed i opgaveløsningen. Helt konkret samles relevante medarbejdere fra forskellige afdelinger for at sikre ens retning i sagerne. Et eksempel er en ung, psykisk syg mor på uddannelseshjælp i jobcentret med en sag i Social og Handicap. Der er samtidig en sag på barnet i Børn og Familie.

Medarbejderudvikling – fremme af borgerressourcer og –progression

Ny forskning i Beskæftigelsesindikatorprojektet viser, at der er evidens for at have fokus på de faktorer, der skaber fremdrift for den unge på vejen mod uddannelse og job. Positive forventninger fra både den unge selv og de fagprofessionelle omkring den unge er afgørende for den unges succes mod uddannelse.

Konkret arbejder medarbejderne med at inddrage de 5 progressionsfaktorer i samarbejdet med den unge:

- 1) *Tro på egne evner* handler om borgerens tro på egne evner til at finde et job eller en uddannelse
- 2) *Selvvurderet helbred* / borgerens egen vurdering af sit helbred. Flere studier finder en positiv statistisk sammenhæng mellem "selvvurderet helbred" og sandsynligheden for at komme i job og uddannelse
- 3) *Inddragelse af netværk* handler om hvorvidt borgeren oplever støtte fra omverdenen, omfanget af borgerens sociale kontakt og sociale kompetencer. Det kan også være relationen til fx rådgiver
- 4) *Arbejdsmarkedsidentitet* (Mening og retning). Borgeren skal opleve at have et klart og meningsfyldt mål og en grund til at bevæge sig i den retning
- 5) *Rådgivers vurdering af borgerens job- og uddannelsesparathed*. Rådgiverens samlede vurdering af borgerens jobparathed er en god indikator for om en borger kommer i job og beskæftigelse. Beskæftigelsesindikatorprojektet fra 2016 viser, at når rådgiveren

tror på at den unge kan komme i job og uddannelse er effekten af den samlede indsats størst.